

Baobab

Obecné poznámky k hodnocení únorového kola soutěže

A. Teoretická část - otázky

Opět konstatuji vysoce vyrovnaný průběh soutěže. Až na výjimky všichni dokázali vyhledat a zpracovat ty správné údaje. Skoro nikdo si ovšem neporadil s formální stránkou zprávy pro ministerstvo. Je vidět, že soutěžící dosud nemají zkušenosti v práci s lidmi a v jednání s úřady. Mnohé zprávy by svým slovníkem či konkrétními návrhy řešení byly na ministerstvu (a potažmo i lidmi přímo v oblasti výskytu želvy angonoky) vnímány jako arogantní a urážlivé. Jsou ovšem světlé výjimka – třeba Michala Bryndová. K ochraně přírody je nutná nejen láska k přírodě, ale i láska k lidem. A zároveň: ochrana přírody je v reálných podmínkách konkrétních tůů i menších oblastí vždy velkým uměním kompromisu, taktiky a taktu. Myslím, že v tomto směru jsou velmi špatnými rádci ochranné organizace, které se uchylují k nevybíravým praktikám tzv. ekoterorizmu, ale i obyčejná media typu novin či televize, která zhusta prezentují ochranu přírody jako boj několika radikálů s politickou reprezentací či územní samosprávou. Vždy je navíc nutno si uvědomit, na koho se člověk obrací – jestli na právníky nadnárodního koncernu nebo na pasáka koz.

Jako velmi zapeklitá se ukázala otázka týkající se původních madagaskarských kaktusů. Přiznám se, že jsem to očekával, neboť v rodu *Rhipsalis* nemá jasno ani odborná veřejnost. Kaktusáři se prozatím tomuto rodu vyhýbají, neboť není natolik vzhledný, aby okrášlil jejich zdobné sbírky. A navíc, pokud se někdo zajímá o kaktusy, nejezdí na Madagaskar ale do Mexika nebo Chile. Z toho důvodu je počet madagaskarských druhů r. *Rhipsalis* a jejich taxonomický status velmi nejasný. Mohou to být druhy nebo podruhy, mohou být 2, 3, 4 nebo jich je i více. Za rozmanitost v těchto údajích jsem rozhodně body nestrhával. Kromě jediné výjimky však ve všech pracích chyběla zmínka právě o této neprobádanosti madagaskarských kaktusů.

Tvrdým oříškem se ukázaly také teorie vysvětlující původ kaktusů na Madagaskaru. Mnozí z vás zmínili tzv. teorii pragondwanského rozšíření (byť ji takto nenazvali, ale to nevadí) a někteří z vás ji navíc pochopili nesprávně. Práví, že uvedené druhy jsou pozůstatkem (reliktem) dávného pracontinentu Gondwana. Předci takového reliktu byli rozšířeni po Gondwaně. Během rozlámání pevninských bloků a jejich rozestoupení do všech stran, některé populace zůstaly třeba v Antarktidě, jiné v Indii, další v Africe a ještě jiné třeba na Madagaskaru. Na každém z kontinentů se dále vyvíjeli, ovšem již bez možnosti vzájemně se ovlivnit. Na některých kontinentech mohli následně vyhynout, takže pak zbyly třeba jen v Americe a na Madagaskaru. Tenhle scénář skutečně vysvětluje podivné rozšíření některých skupin živočichů a rostlin – např. leguánů. Pro kaktusy však zcela jistě neplatí, neboť celá čeleď kaktusů je stará jen asi 20–30 milionů let. A jak již víte, Madagaskar se od okolních pevninských ker oddělil postupně před 165–88 miliony let. Kaktusy se na něj tedy dostaly až v době, kdy byl samostatným ostrovem. Rod *Rhipsalis* je navíc vývojově spíš mladším rodem, rozhodně to není žádný prastarý kaktusový archetyp. Semena *Rhipsalis* přinesli na Madagaskar pravděpodobně ptáci, i když to nezvratně prokázáno zatím není. Mohli to být i jiní živočichové. Rozmanitost a zároveň obtížná odlišitelnost (jakási nevyhraněnost) současných populací kaktusů r. *Rhipsalis* na Madagaskaru dává tušit, že k takovému výsadku došlo teprve nedávno a že právě probíhá intenzivní adaptivní radiace, to znamená, že jednotlivé populace prodělávají jakési období zrychlené evoluce a vyvíjí se z nich několik odlišných taxonů (druhů). Podobným procesem adaptivní radiace prošlo na Madagaskaru mnoho jiných skupin živočichů či rostlin – třeba lemuři, cibetkovité šelmy ap.

Přeji hodně úspěchů do posledního a tak trochu rozhodujícího kola.

Pavel Hošek

B. Praktická část

Lze konstatovat, že u těch, kteří praktické úkoly plní, mírně stoupá jejich kvalita. Je vidět, že nejen druhá část soutěže nutí soutěžící k vyšší aktivitě, ale i jistá zodpovědnost :-). Mnozí si stále plní měření teploty a už jim vylézají slušné grafy. Je však potřeba říci, že tento úkol je měsíční a ten, kdo měří už 3 měsíce, měří sám pro sebe (což je v pořádku), v žádném případě nelze na tomto neustále stavět plnění praktické částí, ale na druhé straně o něčem to vypovídá... Je potřeba, a to opakuji z minula, věnovat se dalším úkolům, bez ohledu na letošní dlouhotrvající, ale nádhernou zimu. Nerostou-li zrovna rostliny, které by se dali určovat, dá se dělat výšlap, sportovat, zorganizovat výlet ostatním, odlévat stopy a pod. Příkladem jsou opět někteří "drsni" soutěžící, kteří přes se tu nádhernou zimu vydali strávit ve čtverci několik hodin. A že byla zima, vzali si spacáky a možná o to víc vnímali okolí a přemýšleli. Ono totiž nestačí pouze o úkolu mluvit, ale i realizace je důležitá. Už jsem to říkal asi minule, věřím, že mnozí z vás mají za sebou mnoho zkušeností s náročnými výlety a expedicemi, ale plnění praktických úkolů se váže k naší expedici a není vhodné eliminovat praktickou přípravu (která je v úkolu z části připravena) na činnosti vykonané před lety při přípravě na minulou expedici. Každá cesta má svůj charakter a je potřeba k ní přistupovat individuálně, pouze tak může být naplněn její cíl. Konec teoretizování. Přeji vám příjemné plnění především terénních úkolů, a především to, aby jejich plnění nebylo nutnou povinností, ale příjemným zpestřením mimopracovní doby.

Petr Krása

C. Odborná práce - "projekt"

Ohledně souhrnného slovního hodnocení - nic nového na srdci nemám. Práce jsou z velké části dobře rozpracované a konkrétní připomínky jsem přidal vždy k danému soutěžícímu. Obecně v projektech vidím skluz - teprve v tomto měsíci mi řada lidí poslala cíle (což byl úkol z ledna), metodika je jen v začátcích. Vzhledem k tomu, že do konce soutěže by měla být kompletně hotová teoretická část, zbývá soutěžícím ještě hodně práce. Doporučuji více pracovat s literaturou, kontaktovat odborníky v muzeích a v odborných institucích. Na internetu také není všechno!!!

Richard Pokorný

D. Fundraising

Většina z Vás se ubírá správným směrem – firmy z vašeho okolí, kontakty od starosty, kontakty vašich rodičů. Tam má smysl to zkusit a ztrácet čas. Pokusy oslovovat ministerstva, velké outdoorové firmy a cestovní kanceláře nemají moc šanci na úspěch.

Fandím vám, aby se vám ve vašem snažení dařilo a přibývala korunka ke korunce.

Michal Veselý